

Käyttötalousosa – Talousarvio 2027

Sivistyspalvelut

Koko palvelualue yhteensä (brutto) Sivistyslautakunta / Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja

Toiminnan kuvaus

Sivistyspalvelut tuottaa kunnan kasvatus, opetus sekä vapaa-ajanpalvelut ja se sisältää seuraavat tulosalueet; opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, kansalaisopisto, kirjasto, liikuntapalvelut sekä nuoriso- ja kulttuuripalvelut. Sivistyspalvelujen tehtävänä on tukea lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Sivistyspalvelut tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden itsensä kehittämiseen ja virikkeelliseen vapaa-aikaan.

Sivistyspalveluiden toiminnan painopisteet on johdettu kuntastrategiasta. Palvelualueen ydintoiminta on sivistyksen edistäminen sekä viihtyisän elinympäristön ja monipuolisten harrastusmahdollisuuksien luominen sekä osallisuuden lisääminen.

Talousarviovuoden suunnittelua on ohjannut seuraavat asiat:

Lasten ja nuorten määrä

Syntyvyys on ollut Siilinjärvellä laskeva vuodesta 2014 lähtien. Vuonna 2013 Siilinjärvellä syntyi 269 lasta. Tällä vuosikymmenellä syntyneitä on ollut reilusti alle 200 lasta vuodessa. Syntyvyyden lisäksi lasten määrään vaikuttaa muuttoliike, joka on osittain kompensoinut syntyvyyden laskua. Lasten määrän väheneminen on vähentänyt palveluntarvetta varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Lasten määrän vähentyessä varhaiskasvatuksen asiakaspaikkojen määrää on vähennetty ja tullaan jatkossakin tarkastelemaan palvelutarvetta vastaavasti. Vastaavasti perusopetuksessa on vähennetty ja tullaan jatkossakin vähentämään perusopetusryhmien lukumäärää. Vaikka perusopetuksessa oppilaiden määrä vähenee, niin lukiokoulutuksessa opiskelijamäärä kasvaa vielä muutaman vuoden ajan. Talousarviossa on varauduttu lukion opiskelijamäärän kasvuun.

Lasten ja nuorten määrän vähentyessä talousarviovuoden aikana on tarpeen päivittää palveluverkkosuunnitelmia.

Lakimuutosten vaikutus toimintaan ja talouteen

Uudistettu laki taiteen perusopetuksesta on parhaillaan eduskuntakäsittelyssä ja sen oletetaan tulevan voimaan 1.8.2027. Lakimuutos vaikuttaa toimintaan vasta vuonna 2028, jolloin paikalliset opetussuunnitelmat tulee olla päivitetty vastaamaan uuden lain ja valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteita. Muutokset koskevat Siilinjärvellä kansalaisopistoa ja musiikkiopistoa. Talouteen uudistuksella ei ole näinä vuosina vielä vaikutusta.

Vapaa-aikapalveluiden keskeiset muutokset

Ahmon kouluhankkeen, bunkkerin ja palloiluhallin valmistumiset parantavat harrastamisen olosuhteita merkittävästi. Liikuntapaikkojen kunnossapidosta karsiminen vastaavasti heikentää kuntalaisten omatoimisen liikkumisen olosuhteita. Uuden tilavarausjärjestelmän käyttöönoton yhtenä tavoitteena on nostaa varsinkin sisäliikuntatilojen käyttöastetta.

Sisäilmaongelmien ratkaiseminen

Sisäilmaongelmat ovat olleet pitkään jatkunut haaste sivistyspalveluissa. Talousarviovuoden aikana valmistuu Ahmon koulukeskuksen II vaihe ja aloitetaan uuden Suininlahden koulun rakentaminen.

Talouden sopeuttaminen

Sivistyspalveluiden talousarvio sisältää merkittävän määrän toimenpiteitä, joilla tasapainotetaan kuntataloutta. Näitä toimenpiteitä on avattu tarkemmin kunkin tulosalueen kohdalla.

Keskeiset talouden muutokset

Toimintatuotot

Kokonaisuutena toimintatuottojen arvioidaan vähenevän. Tämä johtuu mm. seuraavista syistä:

- Perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa on aikaisempaa vähemmän lapsia muista kunnista, joten kotikuntakorvaustulot pienenevät.
- Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot pienenevät.

Edellä mainittuja tuottojen vähentymistä kompensoi osaltaan se, että osa toimintatuotoista kasvaa:

- Korotukset maksuihin (IP-maksut, kansalaisopiston kurssimaksut, museoiden pääsymaksut).
- Vuokratulot kasvavat (korotukset tilavuokriin, HVA:n maksamat vuokrat opiskeluhuollon tiloista).

Toimintakulut

Henkilöstökulut kasvavat merkittävästi. Tämä johtuu ennen kaikkea virka- ja työehtosopimusten mukaisista palkankorotuksista. Henkilöstökulujen säästötoimenpiteitä on esitetty kunkin tulosalueen kohdalla (esim. perusopetuksen opetusryhmien väheneminen, kirjaston henkilöstökulusäästöt).

Ulkoisten palveluiden ostojen määräraha pienenee. Tämä johtuu ennen kaikkea siitä, että varhaiskasvatuksen palvelusetelikulujen arvioidaan vähenevän. Lisäksi liikuntapalveluiden talousarvio sisältää useita säästökohteita liikuntapaikkojen kunnostukseen. Näin syntyvää säästöä kuitenkin pienentää lisääntyvät kustannukset, kun nykyisin ostettavien palveluiden hinta kohoaa. Erityisesti tämä koskee ATK-palveluita ja koulukuljetuksia.

Aineiden ja tarvikkeiden ostojen kasvaminen johtuu siitä, että uusien koulurakennusten energian kulutus on ollut suurempaa, mitä arvioitiin vuoden 2026 talousarviossa. Lisäksi energian kulutuksen osalta on varauduttu Ahmon II vaiheen valmistumiseen syksyn 2027 aikana.

Avustuksiin on varattu aikaisempaa pienempi määräraha, koska IP-toiminnan ostaminen ulkopuolisilta toiminnan järjestäjiltä on vähentynyt ja vähentynyt lasten määrä laskee lasten kotihoidon avustusten määrää. Lisäksi seurojen ja järjestöjen avustuksia on leikattu.

Vuokrakuluja kasvattaa ennen kaikkea vuonna 2026 käyttöön otetut uudet koulut ja Ahmon koulukeskuksen II vaiheen valmistuminen sekä kohonnut korkotas, joka vaikuttaa leasing-kustannuksiin. Lisäksi vuokrakuluja nostaa uuden palloiluhallin käyttöoikeussopimus. Ahmon koulukeskuksen I vaiheen vuokrakustannukset eivät

realisoituneet täysimääräisenä vuoden 2026 aikana, koska esim. leasing-kustannukset alkoivat kesken vuotta 2026. Vuokrakulujen kasvua vähentää se, että varhaiskasvatus luopuu Toivalan päiväkodin lisätilasta kesän 2027 aikana.

Henkilöstöluvut 2026

Henkilöstö	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
<i>Tulosityksiköt yhteensä: Kokonaishenkilöstö</i>	569,7	572,7	559,3	554,3	551,3
<i>Tulosityksiköt yhteensä: Vanhuuseläketapahtumat</i>	9	10	15	9	21
<i>Tulosityksiköt yhteensä: Eläköityvien korvausrekrytoinnit</i>	6	6	10	6	18

Talousarvio

Sivistyslautakunta

	TP 2025	TA 2026	MB 2026	TA 2027	m%	TS 2028	TS 2029
Myyntituotot (ulk.)	1 492 386	1 327 550	1 327 550	1 092 241	-18 %	0	0
Myyntituotot (sis.)	36 628	42 600	42 600	33 700	-21 %	0	0
Maksutuotot	1 017 452	943 700	943 700	933 233	-1 %	0	0
Tuet ja avustukset	426 579	374 025	374 025	388 936	4 %	0	0
Vuokratuotot (ulk.)	45 598	43 320	43 320	171 764	297 %	0	0
Muut toimintatuotot	25 448	15 300	15 300	15 350	0 %	0	0
Toimintatuotot	3 044 092	2 746 495	2 746 495	2 635 224	-4 %	0	0
Henkilöstökulut	-30 968 958	-31 399 335	-31 399 335	-32 543 632	4 %	0	0
Palvelujen ostot	-7 145 408	-7 121 197	-7 121 197	-6 891 828	-3 %	0	0
Sisäiset palvelujen ostot	-6 227 836	-6 293 852	-6 293 852	-6 427 377	2 %	0	0
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-1 303 259	-1 362 740	-1 362 740	-1 592 380	17 %	0	0
Avustukset	-953 541	-946 410	-946 410	-855 960	-10 %	0	0
Muut toimintakulut (ulk.)	-5 010 374	-6 378 794	-6 378 794	-7 157 147	12 %	0	0
Muut toimintakulut (sis.)	-7 354 245	-6 558 459	-6 558 459	-6 217 040	-5 %	0	0
Toimintakulut	-58 963 620	-60 060 787	-60 060 787	-61 685 363	3 %	0	0
Toimintakate	-55 919 528	-57 314 292	-57 314 292	-59 050 139	3 %	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-468 309	-939 027	-939 027	-779 553	-17 %	0	0
Vyörytystulot	430 087	0	0	0	0 %	0	0
Vyörytysmenot	-430 087	0	0	0	0 %	0	0

Tavoitteet ja toimenpiteet

1. KESTÄVÄ KUNTATALOUS		
Tavoite	Yksikkö	Toimenpide
Uudistamme yhdessä toimintatapojamme	Nuoriso- ja kulttuuripalvelut	Sitova: Palvelujen tarkastelu
	Kansalaisopisto	Sitova: Kansalaisopiston kokoaman verkoston kanssa kehitetyt kurssisisällöt Verkosto muodostettu. Uudet kurssisisällöt.
	Opetuspalvelut	Sitova: Yrittäjyyskasvatuksen toimintamalli

		Valtuustoaloitteen pohjalta laaditun toimintamallin jalkauttaminen kaikille kouluille.
Kiinnitämme huomiota resurssien tehokkaaseen käyttöön	Kirjastopalvelut	Sitova: Kustannusseuranta Kirjastopalvelut järjestetään kustannustehokkaasti. Kirjastopalvelun kustannuksia verrataan muihin Pohjois-Savon keskisuuriin kuntiin.
	Varhaiskasvatuspalvelut	Sitova: Lisätään henkilöstön liikkuvuutta päiväkotien ja lapsiryhmien välillä sijaistarpeiden ja palvelutarpeiden mukaisesti.
	Nuoriso- ja kulttuuripalvelut	Sitova: Toimintojen, tapahtumien ja sijaisresurssien supistaminen
Hallitsemme menoja ja tarkastelemme investointeja vaikuttavuusperusteisesti	Kansalaisopisto	Kurssimaksujen korotus syyslukukaudella Kansalaisopisto nostaa syksyllä 2027 kurssimaksuja talousarvion mukaisesti.

2. HYVINVOINNIN VAHVISTAMINEN

Tavoite	Yksikkö	Toimenpide
Perustamme päätöksenteon tutkittuun tietoon ja panostamme ennaltaehkäiseviin palveluihin	Varhaiskasvatuspalvelut	Tunnistetaan lasten tuen tarpeet varhain ja kohdennetaan tuki oikea-aikaisesti hyödyntäen systemaattista arviointi- ja seurantatietoa.
Muodostamme turvallisen, viihtyisän ja esteettömän elinympäristön	Opetuspalvelut	Sitova: Uudesta Suininlahden koulusta kylän yhteinen kokoontumispaikka Suininlahden uuden koulun suunnittelussa huomioidaan koulun ulkopuolinen käyttö sisätilojen ja ulkotilojen osalta.
	Liikuntapalvelut	Sitova: Lähiliikuntapaikkojen ja lähivirkistysalueiden kehittäminen Koulupihojen lähiliikuntapaikkojen rakentaminen kouluhankkeiden yhteydessä. Liikuntaympäristöjen

		kehittäminen asuin- ja liikunta-alueiden osalta.
	Nuoriso- ja kulttuuripalvelut	Sitova: Tuemme osallisuutta ja toimimme kaikessa turvallisen tilan periaatteen mukaan
Rakennamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta vapaaehtoistyön arvostuksella	Nuoriso- ja kulttuuripalvelut	Tuemme yhdistys- ja toimijakenttää sekä vapaaehtoistyötä
Panostamme ilmasto- ja kiertotalousasioiden edistämiseen	Kirjastopalvelut	Esinelainausta Kirjastoon hankitaan lisää arjen hyötyesineitä lainattavaksi.
	Kansalaisopisto	Kansalaisopistolle Okka-säätiön kestävän kehityksen sertifikaatti Kansalaisopisto on aloittanut kestävän kehityksen sertifikaatin hakuprosessin. Opiston toiminta on arvioitu kestävän kehityksen näkökulmasta ja asetettu kehittämiskohteet.
Tarjoamme lapsille ja nuorille kokoontumispaikkoja ja harrastusmahdollisuuksia	Opetuspalvelut	Sitova: Harrastamisen Suomen mallin mukaiset kerhot ja koulujen kerhotoiminta Harrastamisen Suomen mallin mukaisia kerhoja toteutetaan oppilaiden toiveisiin perustuen kaikilla kouluilla. Koulujen omaa kerhotoimintaa toteutetaan OPH:n avustuksen puitteissa. Tavoitteena on, että vähintään 500 oppilasta osallistuu ko. harrastustoimintaan.
	Kansalaisopisto	Sitova: Kansalaisopisto järjestää edelleen lapsille ja nuorille taiteen perusopetusta ja muita kursseja Alle 20-vuotiaiden osallistujien määrä pysyy 20 %:ssa.
	Liikuntapalvelut	Sitova: Liikkumisen ja vapaa-ajanvieron ympäristöjen kehittäminen

		Omatoimisen liikkumisen ja vapaasti käytettävissä olevien liikkumisympäristöjen ja oleskelualueiden toteuttaminen.
	Nuoriso- ja kulttuuripalvelut	Sitova: Tarjoamme lapsille ja nuorille kokoontumistiloja ja matalan kynnyksen harrastuskokeiluja
	Kansalaisopisto	Sitova: Kansalaisopiston järjestämän taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman päivittäminen Uuden opetussuunnitelman päivittäminen on aloitettu syksyllä 2027.

3. LAADUKKAAT PALVELUT

Tavoite	Yksikkö	Toimenpide
Hyödynnämme digitaalisia ratkaisuja, etäyhteyksiä ja liikkuvia palvelupisteitä	Kirjastopalvelut	Sitova: Verkkopalvelujen kehittäminen Siilinjärvi-sovelluksen kirjasto-osion kehittäminen, verkkokirjaston ja -sivujen kehittäminen, kirjastoautomaattien päivitysratkaisut
	Liikuntapalvelut	Sitova: Sähköisen tilavarausjärjestelmän käyttöönotto liikunta-, harrastus ja kokoontumistilojen osalta Uusi järjestelmä mahdollistaa tilavarauksen (varaus, maksu, kulkuoikeus) osassa tiloistamme ja helpottaa yksittäisvarausten käyttöönottoa.
	Nuoriso- ja kulttuuripalvelut	Sitova: Kehitämme digitaalisia järjestelmiä ja viestintää
	Liikuntapalvelut	Sitova: Avustusprosessi sähköisen asiointipalvelun kautta. Kaikkien avustusmuotojen e-lomakkeet käytössä.

Vahvistamme vetovoimaa kulttuurin, liikunnan ja tapahtumien avulla kaikille ikäryhmille	Kansalaisopisto	Sitova: Kansalaisopiston kurssi/tuntimäärä pysyy ennallaan Tavoitteena on, että kansalaisopiston kurssien ja opetustuntien määrä pysyy vähintään vuoden 2026 tasolla.
	Nuoriso- ja kulttuuripalvelut	Sitova: Osallistamme kuntalaisia ja vahvistamme uudistuvaa yhteistyötä ja tapahtumatuotantoa
Luomme ja vahvistamme edellytyksiä opiskella, työllistyä ja yrittää omassa kunnassa	Opetuspalvelut	Lukion vetovoiman ylläpitäminen Opiskelijalähtöinen lukion markkinointi. Ylläpidetään viihtyisiä ja hyvän henkinen oppimisen ilmapiiri.
Panostamme asiakaskokemukseen, henkilöstön hyvinvointiin ja osaamiseen	Kirjastopalvelut	Henkilöstökoulutus Henkilökunnan ammattitaitoa kehitetään osallistumalla yleisten kirjastojen yhteisiin täydennyskoulutuksiin, osallistuminen Kohan kehittämistyöryhmiin ja hallintoon sekä Finnan kehitystyö.
	Kansalaisopisto	Opiskelijapalaute kansalaisopiston kursseista pysyy korkealla tasolla Kurssipalautteen keskiarvo asteikolla 1-5 on vähintään 4,5.
	Varhaiskasvatuspalvelut	Kehitetään asiakaskokemusta huoltajapalautteen systemaattisen hyödyntämisen avulla.
	Kirjastopalvelut	Asiakastilojen uudistaminen Pääkirjastolla parannetaan asiakkaiden tarvetta hiljaiseen työskentelyyn liisaamalla hiljainen työtila.
	Kansalaisopisto	Kansalaisopiston henkilökunta hyödyntää Erasmus-rahoitusta täydennyskoulutuksiinsa Vuosittain vähintään kaksi henkilöstön jäsentä osallistuu Erasmus-liikkuvuuksiin.

	Varhaiskasvatuspalvelut	Vahvistetaan henkilöstön työhyvinvointia ja osaamista suunnitelmallisella esihenkilötyöllä, varhaisen tuen toimintamalleilla ja täydennyskoulutuksilla.
Rakennamme positiivista kuntaimagoa	Liikuntapalvelut	Verkkosivujen uudistaminen käyttäjäystävällisemmiksi Päivitämme verkkosivuja asiakasnäkökulma edellä. Päivitys parantaa myös Siilinjärvi sovelluksen käyttöä.

4. KASVU JA UUDISTUMINEN

Tavoite	Yksikkö	Toimenpide
Mukautamme palveluverkkoa	Varhaiskasvatuspalvelut	Sitova: Sopeutetaan päiväkotien toimintaa ja ryhmärakennetta lasten ja perheiden varhaiskasvatustarpeiden mukaisesti. Palveluverkkosuunnitelman päivittäminen niiden päiväkotien osalta, jotka toimivat samassa kiinteistössä koulun kanssa.
	Opetuspalvelut	Sitova: Perusopetuksen palveluverkkosuunnitelman päivittäminen, kuntien välinen yhteistyö palveluverkossa Palveluverkkosuunnitelman päivittämisellä vastataan laskevan oppilasmäärän haasteeseen.
Panostamme ikääntyvien hyvinvointiin ja aktiiviseen osallistumiseen, hyödyntäen heidän osaamistaan ja vapaaehtoistyötä	Nuoriso- ja kulttuuripalvelut	Kehitämme Kaikukortti ja Kulttuuriluotsi -toimintaa
Mahdollistamme työperäistä maahanmuuttoa ja edistämme kotoutumista	Opetuspalvelut	Sitova: Maahanmuuttajataustaisten nuorten ja lasten suomen kielen taidon vahvistaminen perusopetuksessa

		Maahanmuuttaja nuorten ja lasten suomen kielen taidon vahvistaminen
	Kansalaisopisto	Sitova: Kansalaisopisto tukee kotoutumista S2-opintoja tarjoamalla Tavoitteena vähintään kaksi S2-kurssia vuodessa.

Opetuspalvelut

Toiminnan kuvaus

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen keskeisenä tavoitteena on luoda mahdollisuudet hyvään oppimiseen ja itsensä elinikäiseen kehittämiseen. Perusopetus ja lukiokoulutus tarjoavat lapselle ja nuorelle mahdollisuuden suorittaa oppivelvollisuus ja kehittää itseään.

Oppilas-/opiskelijamäärän kehitys

Perusopetuksen oppilasmäärän ennustetaan jatkossakin vähenevän - niin talousarviovuonna, kuin suunnitteluvuosien aikana. Perusopetuksen oppilasmäärän ennustetaan muuttuvan seuraavasti (luvut 20.9. tilanne):

- Lukuvuonna 2026-27 perusopetuksessa on 2622 oppilasta (vähennystä edellisestä lukuvuodesta 65 oppilasta)
- Lukuvuonna 2027 - 28 perusopetuksessa on 2529 oppilasta.

Ennusteen mukaan oppilasmäärä vähenee tämän jälkeen noin 50 oppilasta vuodessa.

Oppilasmäärän pienentyessä on vähennetty perusopetuksen yleisopetuksen opetusryhmiä. Vuoden 2027 talousarvio on laadittu oletukselle, että lukuvuonna 2027-28 perusopetuksessa on kaksi perusopetusryhmää vähemmän kuin edellisenä lukuvuotena. Tuntikehyksen osalta tämä tarkoittaa noin 50 tunnin vähennystä.

Oppilasmäärän vähenemisen seurauksena on tarve tarkastella perusopetuksen palveluverkkoa. Tämä koskee niin kuntien välistä yhteistyötä (Kuuslahti-Pajulahti ja Ranta-Toivala - Toivala alueet), kuin muuta kouluverkkoa. Talousarviovuoden aikana päivitetään aikaisemmin laadittu opetuspalveluiden palveluverkkoselvitys ja jatketaan yhteistyöselvitystä Kuopion kanssa.

Lukion opiskelijamäärässä ei näy vielä syntyvyyden alentuminen, koska tällä hetkellä on lukioiässä Siilinjärven suurimmat ikäluokat. Lisäksi opiskelijamäärän kasvattamiseksi on tehty lukiossa suunnitelmallista työtä. Näin ollen lukion opiskelijamäärä on kasvanut ja kasvun oletetaan jatkuvan syksyllä 2027.

Lukion opiskelijamäärän ennustetaan muuttuvan seuraavasti (luvut 20.9. tilanne):

- Lukuvuonna 2026-27 lukiossa on 304 opiskelijaa (kasvu edellisestä lukuvuodesta 48 opiskelijaa)
- Lukuvuonna 2027-28 lukiossa on 330 opiskelijaa.

Lukion opiskelijamäärän ei ennusteta enää kasvavan lukuvuoden 2027-28 jälkeen. Ennusteen mukaan opiskelijamäärän arvioidaan säilyvän muutaman vuoden ajan tällä tasolla, kunnes se kääntyy laskuun 2030-luvulle tultaessa, kun pienemmän ikäluokat tulevat toisen asteen koulutukseen.

Vuoden 2027 talousarviossa on huomioitu lukion opiskelijamäärän kasvu. Lukuvuodelle 2027-28 lukion tuntikehykseen on varattu 10 tuntia enemmän, kuin edellisenä lukuvuotena. On syytä tiedostaa, että kunta saa valtionosuutta jokaisesta lukiolaisesta. Näin ollen opiskelijamäärän kasvu ei vaikuta negatiivisesti kunnan talouteen.

Oppimisen tuki

Esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen oppimisen tukea on uudistettu lakimuutoksilla, jotka ovat tullee voimaan portaittain 1.8.2025 alkaen. Viimeisenä vaiheena uudistusta on tullut voimaan 1.8.2026 alkaen pidennetyn oppivelvollisuuden korvaava lainsäädäntö.

Uudistuksen keskeisimpiä muutoksia ovat kolmiportaisen tuen (yleinen, tehostettu ja erityinen tuki) poistuminen. Näiden tilalle on tullut oppilaskohtaiset tukitoimet. Lisäksi uudistuksen painopisteenä on siirtyminen ennaltaehkäisevään ja ryhmäkohtaiseen tukeen. Uudistus vahvistaa oppilaan oikeutta saada varhaista, oman ryhmän sisällä tapahtuvaa tukea, kuten yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta ja erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä. Mikäli nämä ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät ole riittävät, oppilaalle on annettava oppilaskohtaisia tukitoimia. Lisäksi lakiin on sisällytetty sitovaa henkilöstömitoitusta ja ryhmämuotoisen tuen mitoitusta. Lukuvuoden 2026-27 aikana jatketaan oppimisen tuen uudistuksen toteuttamista ja sen mukaisten toimintatapojen edistämistä.

Lukuvuonna 2026-2027 Siilinjärven perusopetuksen oppilaista 271 (10,3 %) kuuluu oppilaskohtaisten tukitoimien piiriin. Koska kyseessä on uusi tuen rakenne, niin toistaiseksi ei ole saatavilla vertailutietoa koko Suomen tuen oppilaiden määristä.

Sisäilmaongelmien ratkaiseminen ja modernit oppimisympäristöt

Koulujen sisäilmaongelmien ratkaiseminen on yksi osa parantaa palvelun laatua ja lisätä kunnan houkuttelevuutta lapsiperheiden asuinpaikkana. Vuoden 2027 aikana valmistuu Ahmon koulukeskuksen II vaihe ja aloitetaan Suininlahden koulun rakentaminen.

Yksi keino varmistaa hyvän oppimisen edellytykset on muuntuvat oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta. Oppimisympäristöjen kehittämistä tehdään ennen kaikkea siinä yhteydessä, kun suunnitellaan ja otetaan käyttöön uusia tiloja. Lisäksi uusitaan koulujen vanhenevaa kalustoa. Investointiosa sisältää määrärahan koulujen vanhenevan kaluston uusimiseen. Talousarvion investointiosa sisältää määrärahan Ahmon II vaiheen kalustamiseen.

Maahanmuuttajataustaisten nuorten ja lasten suomen kielen taidon vahvistaminen

Siilinjärven perusopetuksessa opiskelee lähes 60 lasta, joiden äidinkieli ei ole suomen kieli. Oppimisen ja suomalaiseen yhteiskuntaan integroitumisen näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää, että oppilas oppii mahdollisimman nopeasti hyvän suomen kielen taidon. Perusopetuksessa maahanmuuttajataustaiset oppilaat opiskelevat suomen

kieltä suomi toisena kielenä oppimäärän (S2-kieli) mukaan, mikäli heidän suomen kielen taito ei vielä riitä suomi-äidinkielenä oppimäärän opiskeluun. Perusopetuksessa on käynnissä Opetushallituksen rahoittama hanke S2-opetuksen kehittämiseen.

Keskeiset talouden muutokset

Toimintatuotot

Kokonaisuutena toimintatuottojen arvioidaan vähenevän. Tämä johtuu seuraavista syistä:

- Perusopetuksessa on aikaisempaa vähemmän oppilaita muista kunnista, joten kotikuntakorvaustulot pienenevät.
- Hyvinvointialue on ilmoittanut, että se ei tule jatkossa vuokraamaan kunnalta työntekijöitä entisessä mittakaavassa.

Edellä mainittuja tuottojen vähentymistä kompensoi osaltaan se, että osa toimintatuotoista kasvaa:

- IP-maksuihin on laskettu 14 % korotus 1.8.2027 alkaen (n. 8000 €).
- HVA:n maksamat vuokratulot opiskeluhuollon tiloista.

Toimintakulut

Henkilöstökulut kasvavat merkittävästi. Tämä johtuu ennen kaikkea virka- ja työehtosopimusten mukaisista palkankorotuksista. Edellä on selvitetty perusopetuksen henkilöstökulujen säästötoimenpiteitä ja lukion kasvavia henkilöstökuluja.

Palveluiden ostojen lisääntyvät kustannukset johtuvat ennen kaikkea nykyisin ostettavien palveluiden kallistumisesta. Erityisesti tämä koskee ATK-palveluita (oppilashallinto-ohjelman hinnan korotukset, n. 26 000 €) ja koulukuljetuksia (lisäys n. 70 000 €). Lisäksi kasvaa Harrastamisen Suomen mallin mukaisen harrastustoiminnan ostaminen. Tämä johtuu siitä, että vuoden 2026 talousarvio sisälsi vain määrärahan kevätlukukauden 2026 toimintaan. Toiminta on nyt kuitenkin vakiintunut, joten on perusteltua budjetoida koko lukuvuosi. Vastaavasti toimintaan saatavat tulot on budjetoitu koko vuoden osalta, vaikka syksyn 2027 tuloista ei ole vielä päätöstä rahoittajalta.

Aineiden ja tarvikkeiden ostojen kasvaminen johtuu siitä, että uusien koulurakennusten energian kulutus on ollut suurempaa, mitä arvioitiin vuoden 2026 talousarviossa. Lisäksi energian kulutuksen osalta on varauduttu Ahmon II vaiheen valmistumiseen syksyn 2027 aikana. Kasvu energiakuluissa on noin 220 000 €. Lisäksi lukion kasvava opiskelijamäärä nostaa oppikirja- ja oppimateriaalikustannuksia.

Avustuksiin on varattu aikaisempaa pienempi määräraha, koska IP-toiminnan ostaminen ulkopuolisilta toiminnan järjestäjiltä on vähentynyt.

Vuokrakulua kasvattaa ennen kaikkea vuonna 2026 käyttöön otetut uudet koulut ja Ahmon koulukeskuksen II vaiheen valmistuminen sekä kohonnut korkotas, joka vaikuttaa leasing-kustannuksiin. Ahmon koulukeskuksen I vaiheen vuokrakustannukset eivät realisoituneet täysimääräisenä vuoden 2026 aikana, koska esim. leasing-kustannukset alkoivat kesken vuotta 2026.

Henkilöstöluvut 2026

Henkilöstö	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kokonaishenkilöstö	299	305	299	297	295
Vanhuuseläketapahtumat	6	6	10	4	10
Eläköityvien korvausrekrytoinnit	4	4	7	3	8
Sairauspoissaolot (pv/työntekijä)	11	10	10	10	10

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Opettajien lukumäärä	217	216	222	218	216
Kustannukset € / oppilas peruskoulu (ei sisällä sisäisiä eriä)	8511	9112	9609	9800	10000
Kustannukset € / oppilas lukio (ei sisällä sisäisiä eriä)	6790	7077	7709	7800	7900
Opetustunnit peruskoulussa	181587	183711	180777	178000	176000
Opetustunnit lukiossa	11564	11119	14630	14630	14630

Peruskoulun päättäneet	311	311	318	320	313
Lukion päättäneet	49	54	63	105	106
Lukion keskeyttäneet	23	15	20	20	20
Oppilaita peruskoulussa (kaikki)	2687	2687	2529	2489	2438
Peruskoulun oppilaista vieraskuntalaisia	69	68	68	65	65
Opiskelijoita lukiossa (kaikki)	252	252	330	330	330
Lukion opiskelijoista vieraskuntalaisia	60	60	85	85	85
Kuljetusoppilaat	704	704	673	673	673
Peruskoulun tuntikehys / oppilas	1.81	1.81	1.83	1.83	1.83
Lukion tuntikehys / opiskelija	1.43	1.56	1.4	1.4	1.4

Talousarvio

Opetuspalvelut

	TP 2025	TA 2026	MB 2026	TA 2027	m%	TS 2028	TS 2029
Myyntituotot (ulk)	1 280 066	1 198 875	1 198 875	1 018 741	-15 %	0	0
Myyntituotot (sis)	640	0	0	0	0 %	0	0
Maksutuotot	114 256	120 000	120 000	128 000	7 %	0	0
Tuet ja avustukset	163 134	117 600	117 600	126 900	8 %	0	0
Vuokratuotot (ulk.)	6 994	0	0	75 764	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	3	0	0	0	0 %	0	0
Toimintatuotot	1 565 093	1 436 475	1 436 475	1 349 405	-6 %	0	0
Henkilöstökulut	-18 470 532	-18 953 191	-18 953 191	-19 635 279	4 %	0	0
Palvelujen ostot	-2 264 750	-2 380 566	-2 380 566	-2 521 856	6 %	0	0
Sisäiset palvelujen ostot	-3 620 530	-3 674 834	-3 674 834	-3 842 136	5 %	0	0
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-798 270	-841 601	-841 601	-1 080 583	28 %	0	0
Avustukset	-147 422	-140 100	-140 100	-92 100	-34 %	0	0
Muut toimintakulut (ulk.)	-3 284 700	-4 506 689	-4 506 689	-5 246 781	16 %	0	0
Muut toimintakulut (sis.)	-4 550 733	-3 812 119	-3 812 119	-3 543 509	-7 %	0	0
Toimintakulut	-33 136 937	-34 309 100	-34 309 100	-35 962 244	5 %	0	0
Toimintakate	-31 571 844	-32 872 625	-32 872 625	-34 612 839	5 %	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-75 128	-516 678	-516 678	-344 573	-33 %	0	0
Vyörytystulot	430 087	0	0	0	0 %	0	0
Vyörytysmenot	-430 087	0	0	0	0 %	0	0

Tavoitteet ja toimenpiteet

1. KESTÄVÄ KUNTATALOUS	
Tavoite	Toimenpide
Uudistamme yhdessä toimintatapojamme	Sitova: Yrittäjyyskasvatuksen toimintamalli Valtuustoaloitteen pohjalta laaditun toimintamallin jalkauttaminen kaikille kouluille.
2. HYVINVOINNIN VAHVISTAMINEN	
Tavoite	Toimenpide
Muodostamme turvallisen, viihtyisän ja esteettömän elinympäristön	Sitova: Uudesta Suininlahden koulusta kylän yhteinen kokoontumispaikka Suininlahden uuden koulun suunnittelussa huomioidaan koulun ulkopuolinen käyttö sisätilojen ja ulkotilojen osalta.

Tarjoamme lapsille ja nuorille kokoontumispaikkoja ja harrastusmahdollisuuksia	Sitova: Harrastamisen Suomen mallin mukaiset kerhot ja koulujen kerhotoiminta Harrastamisen Suomen mallin mukaisia kerhoja toteutetaan oppilaiden toiveisiin perustuen kaikilla kouluilla. Koulujen omaa kerhotoimintaa toteutetaan OPH:n avustuksen puitteissa. Tavoitteena on, että vähintään 500 oppilasta osallistuu ko. harrastustoimintaan.
3. LAADUKKAAT PALVELUT	
Tavoite	Toimenpide
Luomme ja vahvistamme edellytyksiä opiskella, työllistyä ja yrittää omassa kunnassa	Lukion vetovoiman ylläpitäminen Opiskelijalähtöinen lukion markkinointi. Ylläpidetään viihtyisä ja hyvän henkinen oppimisen ilmapiiri.
4. KASVU JA UUDISTUMINEN	
Tavoite	Toimenpide
Mukautamme palveluverkkoa	Sitova: Perusopetuksen palveluverkkosuunnitelman päivittäminen, kuntien välinen yhteistyö palveluverkossa Palveluverkkosuunnitelman päivittämisellä vastataan laskevan oppilasmäärän haasteeseen.
Mahdollistamme työperäistä maahanmuuttoa ja edistämme kotoutumista	Sitova: Maahanmuuttajataustaisten nuorten ja lasten suomen kielen taidon vahvistaminen perusopetuksessa Maahanmuuttaja nuorten ja lasten suomen kielen taidon vahvistaminen

Varhaiskasvatuspalvelut

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärän arvioidaan edelleen laskevan hieman, koska kouluun siirtyvän esiopetusikäluokan tilalle tulee vuosittain aiempaa pienempi syntyneiden ikäluokka. Kehitys jatkuu vielä vuonna 2027, minkä jälkeen kaikki varhaiskasvatukseen tulevat ikäluokat ovat alle 200 lapsen suuruisia.

Varhaiskasvatuksen palvelutarvetta on kuitenkin vaikea ennustaa luotettavasti, sillä siihen vaikuttavat muun muassa työllisyystilanne, opiskelijoiden määrä sekä erityisesti lapsiperheiden muuttoliike. Lisäksi aiempina vuosina toteutetut asiakasmaksujen alennukset ovat lisänneet varhaiskasvatuspalvelujen käyttöä. Siilinjärvellä varhaiskasvatuksen palveluja käyttää noin 88 prosenttia 1-6-vuotiaiden ikäluokasta, mikä on selvästi enemmän kuin Suomessa keskimäärin.

Varhaiskasvatuksen tuen uudistus korostaa inklusiivisia toimintaperiaatteita ja lapsen oikeutta kuulua omaan ryhmäänsä. Uudistus vahvistaa lapsen oikeutta saada varhaista tukea omassa lapsiryhmässään esimerkiksi yleisen tuen, opetuskielen tuen sekä kiertävän varhaiskasvatuksen erityisopettajan antaman tuen muodossa. Mikäli ryhmäkohtaiset tukitoimet eivät ole riittäviä, lapselle on järjestettävä lapsikohtaisia tukitoimia. Uudistuksen onnistunut toimeenpano on edellyttänyt henkilöstön perehdyttämistä ja kouluttamista uusiin toimintatapoihin. Koska tuki painottuu ryhmäkohtaisiin ratkaisuihin ja pedagogisiin järjestelyihin, saattaa tuen lainmukainen toteuttaminen edellyttää myös vuonna 2027 lisähenkilöstön palkkaamista tai lapsiryhmien määräaikaista pienentämistä niissä ryhmissä, joissa on esimerkiksi useita tuen tarpeessa olevia lapsia.

Omassa kodissa työskenteleviä kunnallisia perhepäivähoitajia on kuusi. Perhepäivähoidon varahoidossa päiväkodeissa työskentelee lisäksi kaksi perhepäivähoitajaa. Silloin kun varahoidossa ei ole lapsia, he työskentelevät ryhmäavustajina tai lastenhoitajina päiväkodin lapsiryhmissä.

Yksityiset päiväkodit jatkavat toimintaansa nykyisissä toimipisteissä ja nykyisellä ryhmärakenteella. Palvelusetelimenojen arvioidaan kuitenkin hieman vähenevän lasten määrän laskiessa myös yksityisessä varhaiskasvatuksessa.

Yksityistä perhepäivähoitoa tuetaan lakisääteisellä yksityisen hoidon tuella ja harkinnanvaraisella kuntalisällä tai palvelusetelillä. Kunnassa toimii kaksi yksityistä perhepäivähoitajaa yksityisen hoidon tuella ja viisi perhepäivähoitajaa palvelusetelillä. Lisäksi kunnassa toimii yksi yksityinen ryhmäperhepäiväkotipalvelusetelillä.

Yksityisen varhaiskasvatuksen hoitopäivän hinta on tilinpäätöksestä 2025 laskettuna 76 €/hoitopäivä ja kunnallisessa varhaiskasvatuksessa 84€/hoitopäivä. Kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannus sisältää myös vuorohoidon.

Kunnallisen varhaiskasvatuksen painopistealueina vuosina 2027–2028 ovat varhaiskasvatuksen pedagogiikan kehittäminen, suunnittelu ja havainnointi. Ryhmien ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmissa painotetaan korostetaan leikin merkityistä sekä arjen pedagogiikkaa. Varhaiskasvatuksen laadunarvioinnissa hyödynnetään henkilöstön osalta ä valtakunnallista Valssi-arviointijärjestelmää, jossa arvioinnin teemana on pedagoginen prosessi. Jokaiselle lapsiryhmälle ja toimintayksikölle määritellään 1- 2 kehittämiskohdetta, joiden toteutumista seurataan ja arvioidaan toimintakauden kuluessa.

Uutena suunnittelutyökaluna varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön Power Apps-sovellus, johon kootaan kaikki varhaiskasvatuksen suunnitelmat lasten henkilökohtaisia suunnitelmia lukuun ottamatta. Sovelluksen avulla suunnittelun toteutumista voidaan seurata ja arvioida aiempaa systemaattisemmin, mikä tukee toiminnan kehittämistä ja laadunhallintaa.

Keskeiset talouden muutokset

Varhaiskasvatuksessa keväällä 2026 eläköityneen päiväkodin johtajan virka jätettiin täyttämättä seitsemän kuukauden ajaksi. Vastaavasti vuonna 2027 toinen päiväkodin johtajan virka jätetään täyttämättä seitsemän kuukauden ajaksi. Tehtävät järjestellään sisäisillä johtamisjärjestelmän muutoksilla. Toimenpiteen säästövaikutus on yhteensä vuodelle 2027 **76 000 €**

Elokuussa 2027 yksi perhepäivähoitaja siirtyy eläköityvän ryhmäavustajan tehtävään. Muutoksen säästövaikutus on **14 000€**

Toivalan päiväkodin viipaleyksikkö, joka toimii Päiväkoti Pikkusiilin pihapiirissä, suljetaan heinäkuussa 2027. Sulkemisen myötä saavutetaan säästöjä vuokrakustannuksista. Yksikön lapset sijoitetaan muihin varhaiskasvatusyksiköihin ja Toivalan alueen esiopetus siirretään Toivalan koulun tiloihin. Toimenpiteen säästövaikutus on vuodelle 2027 noin **50 000€**

Henkilöstöluvut 2026

Henkilöstö	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kokonaishenkilöstö	221	217	210	207	207
Vanhuuseläketapahtumat	3	3	5	2	9
Eläköityvien korvausrekrytoinnit	2	2	2	2	8
Sairauspoissaolot (pv/työntekijä)	11,3	10,07	10	10	10

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
1-6 vuotiaiden määrä	1236	1190	1203	1173	1111
Lapsia ikäluokasta % varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa	87	91	88	88	88
Lapsia kunnallisissa päiväkodeissa	777	790	784	777	728
Lapsia kunnallisessa perhepäivähoidossa	26	28	24	20	20

Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	273	272	250	235	229
Lapsia esiopetuksessa (sisältyy päiväkotien lapsimäärään)	236	203	237	212	202
Lapsia vuorohoitossa (sisältyy päiväkotien lapsimäärään)	26	30	23	23	23
Päiväkotien täyttöaste % (keskiarvo vuodelta))	95	95	95	95	95

Talousarvio

Varhaiskasvatuspalvelut

	TP 2025	TA 2026	MB 2026	TA 2027	m%	TS 2028	TS 2029
Myyntituotot (ulk)	179 143	99 775	99 775	39 900	-60 %	0	0
Myyntituotot (sis)	1 470	0	0	0	0 %	0	0
Maksutuotot	697 319	632 000	632 000	586 000	-7 %	0	0
Tuet ja avustukset	6 515	0	0	0	0 %	0	0
Toimintatuotot	884 448	731 775	731 775	625 900	-14 %	0	0
Henkilöstökulut	-10 035 162	-9 852 146	-9 852 146	-10 291 729	4 %	0	0
Palvelujen ostot	-4 170 169	-3 998 604	-3 998 604	-3 693 899	-8 %	0	0
Sisäiset palvelujen ostot	-2 342 495	-2 347 695	-2 347 695	-2 302 336	-2 %	0	0
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-155 832	-165 790	-165 790	-153 279	-8 %	0	0
Avustukset	-725 634	-726 000	-726 000	-708 000	-2 %	0	0
Muut toimintakulut (ulk.)	-1 244 591	-1 270 070	-1 270 070	-1 203 912	-5 %	0	0
Muut toimintakulut (sis.)	-1 730 045	-1 714 945	-1 714 945	-1 758 845	3 %	0	0
Toimintakulut	-20 403 928	-20 075 250	-20 075 250	-20 112 001	0 %	0	0
Toimintakate	-19 519 480	-19 343 475	-19 343 475	-19 486 101	1 %	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-83 848	-91 026	-91 026	-88 071	-3 %	0	0

Tavoitteet ja toimenpiteet

1. KESTÄVÄ KUNTATALOUS

Tavoite	Toimenpide
Kiinnitämme huomiota resurssien tehokkaaseen käyttöön	Sitova: Lisätään henkilöstön liikkuvuutta päiväkotien ja lapsiryhmien välillä sijaistarpeiden ja palvelutarpeiden mukaisesti.
2. HYVINVOINNIN VAHVISTAMINEN	
Tavoite	Toimenpide
Perustamme päätöksenteon tutkittuun tietoon ja panostamme ennaltaehkäiseviin palveluihin	Tunnistetaan lasten tuen tarpeet varhain ja kohdennetaan tuki oikea-aikaisesti hyödyntäen systemaattista arviointi- ja seurantatietoa.
3. LAADUKKAAT PALVELUT	
Tavoite	Toimenpide
Panostamme asiakaskokemukseen, henkilöstön hyvinvointiin ja osaamiseen	Kehitetään asiakaskokemusta huoltajapalautteen systemaattisen hyödyntämisen avulla.
	Vahvistetaan henkilöstön työhyvinvointia ja osaamista suunnitelmallisella esihenkilötyöllä, varhaisen tuen toimintamalleilla ja täydennyskoulutuksilla.
4. KASVU JA UUDISTUMINEN	
Tavoite	Toimenpide
Mukautamme palveluverkkoa	Sitova: Sopeutetaan päiväkotien toimintaa ja ryhmärakennetta lasten ja perheiden varhaiskasvatustarpeiden mukaisesti.

	Palveluverkkosuunnitelman päivittäminen niiden päiväkotien osalta, jotka toimivat samassa kiinteistössä koulun kanssa.
--	--

Kansalaisopisto

Toiminnan kuvaus

Kansalaisopistotoiminta edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja kestävän elämäntavan muutoksen aikaansaamista yhteiskunnassa. Kansalaisopisto on yksi kunnan vetovoimaa ja hyvinvointia lisäävistä vapaa-aikapalveluiden toteuttajista.

Siilinjärven kunnan visiona on olla vuonna 2030 onnellisten ihmisten, turvallisen tulevaisuuden ja kestävän kasvun kunta. Perustehtävä on luoda yhteistyöllä edellytykset hyvinvoinnille ja elinvoimalle. Kansalaisopiston kurssitarjonta tukee kunnan strategisia päämääriä ajankohtaisella, monipuolisesti hyvinvointia edistävällä, kestävä kehitys huomioon ottavalla sekä saavutettavalla kurssitarjonnalla.

Tutkimustulosten mukaan kansalaisopisto tuottaa opiskelijalle opittujen asioiden lisäksi laajempiakin hyötyjä, kuten luovuutta, hyvinvointia, itseluottamusta, uutta arkeen tai työhön liittyvää osaamista ja ystävyyssuhteita. Toiminnalla on elämänlaatua parantava vaikutus myös ekososiaalisen sivistyksen näkökulmasta. Epävakaan maailmantilanteen aikana on tärkeää huolehtia eri-ikäisten kansalaisten mielenterveydestä, yhteisöllisyyden edistämisestä ja yksinäisyyden ehkäisemisestä.

Hankkeissa mukana olemalla kansalaisopisto kehittää yhteistyöverkostoaan, kurssitarjontaansa ja opettajiensa ammattitaitoa. Yhdentoista kansalaisopiston Oma Verkosto -hankkeen tarkoitus on muodostaa toimivat kumppanuusverkostot niin hyvinvointialueelle, työllisyyspalveluihin kuin muihinkin oleellisiin toimijoihin opiston toiminta-alueelle. Verkoston avulla kehitetään kurssitarjontaa.

Kansalaisopistolle vuonna 2022 myönnetty Erasmus-akkreditointi mahdollistaa henkilöstön lyhytaikaisen täydennyskoulutautumisen, kollegan työn seuraamisen tai opettamisen jossakin EU-maassa. Henkilöstön lisäksi nykyisin myös opiskelijoilla on mahdollisuus kansainvälistyä Erasmus-tuella. Pitkäjänteinen kansainvälisyystyö kansalaisopistossa tähtää verkostojen rakentamiseen muuallekin kuin Suomeen.

Laki taiteen perusopetuksesta uudistuu. Uusi laki on eduskuntakäsittelyssä ja tulee voimaan 1.8.2027. Lain tultua voimaan on vuosi aikaa päivittää paikalliset opetussuunnitelmat vastaamaan lakia ja uusia valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteita.

Kansalaisopisto valmistautuu lisäksi hakemaan Okka-säätiön kestävän kehityksen sertifikaattia.

Kansalaisopiston talousarvio on laadittu oletukselle, että kurssimaksuja korotetaan syyskauden 2027 alussa 14 %, korotuksen tuottovaikutuksen arvioidaan olevan 14 000 €.

Keskeiset talouden muutokset

Suurimmat käyttötalouteen vaikuttavat muutokset liittyvät palkkojen ja joidenkin hintojen nousuun. Sähkö- ja lämmityskulut ovat uusissa koulukiinteistöissä, joita kansalaisopistokin käyttää, ennakkoarviota suuremmat. Digitalisaation lisääntyessä sovellusmaksuja tulee aiempaa enemmän. Kuluista säästetään vähentämällä kalustohankintoja. Vuoden 2026 talousarvioon verrattuna henkilöstön matkakulut vähenevät huomattavasti tuntiopettajien korkeampien omavastuukilometrien takia.

Tulokertymää lisätään korottamalla kurssimaksuja syksyllä 2027.

Henkilöstöluvut 2026

Henkilöstö	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kokonaishenkilöstö	14	14	14	14	13
Vanhuuseläketapahtumat	0	0	0	2	0
Eläköityvien korvausrekrytoinnit	0	0	0	1	0

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Opiskelijoiden osuus toimialueen asukkaista (%)	11.6	11.8	11.8	11.9	11.9
Yli 60-vuotiaiden osuus oppijoista (%)	31.1	27	31	31	31
Alle 20-vuotiaiden osuus oppijoista (%)	21.2	24	21	21	20

Opiskelijapalautteen keskiarvo (1-5)	4.45	4.5	4.5	4.5	4.5
Brutto-opiskelijamäärä	4679	4600	4600	4650	4650
Netto-opiskelijamäärä	2473	2500	2500	2500	2550
Henkilöstön täydennyskoulutuspäivien määrä	23.5	20	20	20	20
Kurssimäärä	415	390	405	410	410
Opetustuntimäärä yhteensä	8922	8540	8540	8540	8540
- josta valtionosuusopetuksen tuntimäärä	7172	6890	6890	6940	6940
- josta taiteen perusopetuksen tuntimäärä	1401	1450	1450	1400	1400
- josta myyntipalvelun tuntimäärä (ei vos)	349	200	200	200	200
Toimipaikkojen määrä	32	30	30	30	30

Talousarvio

Kansalaisopisto

	TP 2025	TA 2026	MB 2026	TA 2027	m%	TS 2028	TS 2029
Myyntituotot (ulk)	26 300	24 000	24 000	27 000	13 %	0	0
Maksutuotot	201 759	183 000	183 000	208 633	14 %	0	0
Tuet ja avustukset	24 138	39 400	39 400	34 400	-13 %	0	0
Muut toimintatuotot	407	300	300	350	17 %	0	0
Toimintatuotot	252 605	246 700	246 700	270 383	10 %	0	0
Henkilöstökulut	-706 712	-689 237	-689 237	-720 851	5 %	0	0
Palvelujen ostot	-67 557	-83 960	-83 960	-78 360	-7 %	0	0
Sisäiset palvelujen ostot	-65 486	-66 347	-66 347	-67 548	2 %	0	0
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-30 303	-36 237	-36 237	-41 460	14 %	0	0
Avustukset	-750	-750	-750	-750	0 %	0	0
Muut toimintakulut (ulk.)	-116 949	-164 449	-164 449	-163 201	-1 %	0	0
Muut toimintakulut (sis.)	-190 331	-141 635	-141 635	-130 643	-8 %	0	0
Toimintakulut	-1 178 088	-1 182 615	-1 182 615	-1 202 813	2 %	0	0
Toimintakate	-925 484	-935 915	-935 915	-932 430	0 %	0	0

Tavoitteet ja toimenpiteet

1. KESTÄVÄ KUNTATALOUS	
Tavoite	Toimenpide
Uudistamme yhdessä toimintatapojamme	Sitova: Kansalaisopiston kokoaman verkoston kanssa kehitetyt kurssisisällöt Verkosto muodostettu. Uudet kurssisisällöt.
Hallitsemme menoja ja tarkastelemme investointeja vaikuttavuusperusteisesti	Kurssimaksujen korotus syyslukukaudella Kansalaisopisto nostaa syksyllä 2027 kurssimaksuja talousarvion mukaisesti.
2. HYVINVOINNIN VAHVISTAMINEN	
Tavoite	Toimenpide
Panostamme ilmasto- ja kiertotalousasioiden edistämiseen	Kansalaisopistolle Okka-säätiön kestävän kehityksen sertifikaatti

	Kansalaisopisto on aloittanut kestävän kehityksen sertifikaatin hakuprosessin. Opiston toiminta on arvioitu kestävän kehityksen näkökulmasta ja asetettu kehittämiskohteet.
Tarjoamme lapsille ja nuorille kokoontumispaikkoja ja harrastusmahdollisuuksia	Sitova: Kansalaisopisto järjestää edelleen lapsille ja nuorille taiteen perusopetusta ja muita kursseja Alle 20-vuotiaiden osallistujien määrä pysyy 20 %:ssa.
	Sitova: Kansalaisopiston järjestämän taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman päivittäminen Uuden opetussuunnitelman päivittäminen on aloitettu syksyllä 2027.
3. LAADUKKAAT PALVELUT	
Tavoite	Toimenpide
Vahvistamme vetovoimaa kulttuurin, liikunnan ja tapahtumien avulla kaikille ikäryhmille	Sitova: Kansalaisopiston kurssi/tuntimäärä pysyy ennallaan Tavoitteena on, että kansalaisopiston kurssien ja opetustuntien määrä pysyy vähintään vuoden 2026 tasolla.
Panostamme asiakaskokemukseen, henkilöstön hyvinvointiin ja osaamiseen	Opiskelijapalaute kansalaisopiston kursseista pysyy korkealla tasolla Kurssipalautteen keskiarvo asteikolla 1-5 on vähintään 4,5.
	Kansalaisopiston henkilökunta hyödyntää Erasmus-rahoitusta täydennyskoulutuksiinsa Vuosittain vähintään kaksi henkilöstön jäsentä osallistuu Erasmus-liikkuvuuksiin.
4. KASVU JA UUDISTUMINEN	
Tavoite	Toimenpide
Mahdollistamme työperäistä maahanmuuttoa ja edistämme kotoutumista	Sitova: Kansalaisopisto tukee kotoutumista S2-opintoja tarjoamalla Tavoitteena vähintään kaksi S2-kurssia vuodessa.

Kirjastopalvelut

Toiminnan kuvaus

Siilinjärven kunnan kirjastotoimeen kuuluu pääkirjasto, Vuorelan sivukirjasto sekä kirjastoauto Pikku-Marja. Kirjastotoimen tavoitteena on lukutaidon edistäminen sekä tiedon hankinnan ja käytön mahdollistaminen. Kirjastopalvelujen avulla kuntalaisille tarjotaan mahdollisuus kirjallisuuden ja taiteen harrastamiseen sekä sivistykseen ja elinikäiseen oppimiseen. Kirjasto edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjasto tarjoaa palveluita kaiken ikäisille. Kaikkien asiakasryhmien osalta asiakaslähtöisyys, asiakkaiden osallistaminen palveluiden kehittämiseen ja panostus hyvään asiakaspalveluun nähdään tärkeänä. Kirjastotoimi seuraa ja arvioi toimintaansa tilastoinnin, asiakaskyselyjen ja saamansa asiakaspalautteen avulla.

Vuorelan sivukirjasto toimii omatoimikirjastona arkiaamuisin ja -iltoisin sekä viikonloppuisin. Vuorelan kirjaston lainausmäärät ovat kasvaneet tasaisesti omatoimikirjaston avaamisen jälkeen. Jatkossa on tärkeää kehittää Vuorelan kirjaston toimivuutta ja juurruttaa omatoimikirjaston käyttöä edelleen. Vuorelan kirjaston tilojen ja toiminnan kehittämistä jatketaan resurssien puitteissa.

Pääkirjastolla on onnistuneesti muutaman viime vuoden aikana lisätty asiakkaiden omatoimisuutta ja automaation käyttöä. Henkilöstön resursseja on pystytty asiakaspalvelun lisäksi suuntaamaan tehokkaammin muuhun kirjastoammatilliseen työhön. Omatoimisuutta ja kirjastoautomaattien käyttöä pyritään edelleen tehostamaan ja kehittämään mm. kirjastoautomaattien uusimisilla, päivittämisillä sekä käytön opastuksilla.

Kirjastoauto on Siilinjärvellä vanha ja sen käyttöikä alkaa olla elinkaarensa päässä. Toistaiseksi auto on täysin käyttökuntoinen. Talousarvion investointiosassa ei ole esitystä uuden auton hankinnasta. Tarkoituksena on ajaa nykyinen auto loppuun ja tarvittaessa selvittää muita tapoja tarjota liikkuvia kirjastopalveluja.

Yleinen palveluiden digitalisoituminen näkyy myös kirjastopalveluissa ja kirjastotyön muuttumisessa. Digitaaliset palvelut ovat yksi selkeistä kirjaston painopisteistä. Palvelutarjontaa on laajennettu sähköisiin kirjoihin, elokuvaan ja lehtiin. Verkkokirjasto mahdollistaa lainojen uusimisen, aineistohaun ja varausten tekemisen sähköisesti ympäri vuorokauden. Kirjaston palveluja on tarjolla laajasti myös Siilinjärvi-sovelluksen kautta. Sovelluksen kautta tarjotut palvelut on otettu hyvin vastaan ja näitä kehitetään edelleen. Digitaalisen aineiston tunnettavuutta ja digitaalisten palvelujen käyttöä pyritään edelleen edistämään ja lisäämään markkinoinnin ja uusien toimintojen käyttöönotolla. Kansallisen E-kirjaston toimintaa ja palvelua kehitetään jatkuvasti ja tässäkin kehityksessä pyritään erilaisten työryhmien kautta olemaan mukana. Muitakin kirjaston palveluja esimerkkinä kirjavinkkaukset ja kirjastonkäytönopetus pyritään tarvittaessa järjestämään verkon välityksellä.

Avoimen lähdekoodin Koha-kirjastojärjestelmän kehittäminen jatkuu ja kirjastotoimen henkilöstö on mukana kehittämistyössä. Koha tarjoaa yhteistyömahdollisuuksia muiden Koha-kirjastojen kanssa ja antaa henkilökunnalle mahdollisuuden jatkuvaan ammattitaidon ja oman osaamisen kehittämiseen. Myös kansallinen Finna-yhteistyö jatkuu ja kirjaston henkilöstöä on mukana tässäkin kehittämistyössä. Näiden lisäksi henkilökuntaa kannustetaan osallistumaan ammattitaitoa vahvistaviin kirjastoalan alueellisiin ja valtakunnallisiin koulutuksiin.

Kirjaston toimintaympäristön muuttuessa kirjastopalveluiden jatkuva kehittäminen ja uudistaminen koetaan tärkeäksi. Uusia palvelumuotoja pyritään kokeilemaan koko asiakaskunta huomioon ottaen. Uusia kokeiluja voidaan mahdollistaa Lupa- ja valvontaviraston (LVV) valtionavustuksella. Kirjastopalvelua voidaan laajentaa ja uudenlaisia palvelumuotoja voidaan kokeilla myös vuosittaisen talousarvion puitteissa.

Viime vuosina kirjaston lainattavien, arkea helpottavien, esineiden kokoelmaa on laajennettu tietoisesti asiakaskyselyjen pohjalta. Erilaiset lainattavat esineet on otettu hyvin vastaan. Näiden käyttöesineiden hankintaa jatketaan edelleen.

Eri asiakasryhmille suunnattuja tapahtumia järjestetään niin kirjastolla kuin osallistumalla kirjaston ulkopuolella toteutettaviin tapahtumiin. Kirjaston omien tapahtumien lisäksi yhteistyökumppaneita kannustetaan järjestämään tapahtumia kirjaston tiloissa joko yksin tai yhdessä muiden toimijoiden sekä kirjastotoimen kanssa.

Lasten ja nuorten lukemisharrastuksen tukeminen on ollut toiminnan kulmakivenä jo pidempään. Kirjaston henkilökunta järjestää mm. kirjavinkkausta, kirjastonkäytönopetusta, kirjastosuunnistusta ja satutunteja. Koulut ja päiväkodit ovat tärkeä yhteistyökumppani, kun lasten ja nuorten lukemisharrastusta ja lukutaidon kehitystä halutaan tukea.

Kirjasto tarjoaa verkkoyhteyksillä varustettuja asiakaskoneita ja langattoman verkon maksuttomasti asiakkaiden käyttöön. Kirjastotilojen käyttö opiskeluun ja etätyöntekoon on lisääntynyt. Kirjasto nähdään yhä enemmän kuntalaisten kohtaamispaikkana ja toimintoja sekä tiloja kehitetään tämä huomioiden. Siilinjärven pääkirjastolla tai Vuorelassa ei ole hiljaiseen työskentelyyn tarkoitettuja tiloja. Näitä tiloja kysytään viikoittain asiakaspalvelusta. Tilanteen helpottamiseksi pääkirjastoon on tarkoitus hankkia kokeiluun äänieristetty työtila leasing-periaatteella.

Pääkirjastossa toimii taidenäyttelytila Artsi, jossa on kuukausittain vaihtuvia näyttelyitä.

Keskeiset talouden muutokset

Vuonna 2026 eläköityneen kirjastovirkailijan tilalle ei ole palkattu uutta työntekijää. Toimen täyttämättä jättämisen säästövaikutus on 42 000 €.

Henkilöstöluvut 2026

Henkilöstö	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kokonaishenkilöstö	13	13	12	12	12
Vanhuuseläketapahtumat	0	1	0	0	0
Eläköityvien korvausrekrytoinnit	0	0	0	0	0

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
------------	---------	---------	---------	---------	---------

Kokonaislainaus / vuosi	379082	370000	375000	375000	375000
Kirjastokäynnit / vuosi	230953	210000	210000	210000	210000
Kirjastoaineistoa / asukas	6.45	7	6.5	6.5	6.5
Lainat / asukas	17.76	17	17	17	17
Verkkopalvelujen käyttökerrat	186769	150000	175000	175000	175000
Kirjastonkäytön opetus ja kirjavinkkaus / järjestyskerrat	62	50	50	50	50
Ed. osallistuneet oppilaat	1631	1000	1000	1000	1000

Talousarvio

Kirjastopalvelut

	TP 2025	TA 2026	MB 2026	TA 2027	m%	TS 2028	TS 2029
Myyntituotot (ulk)	6 611	3 900	3 900	4 100	5 %	0	0
Maksutuotot	13	500	500	0	-100 %	0	0
Tuet ja avustukset	5 951	5 000	5 000	1 000	-80 %	0	0
Muut toimintatuotot	24 807	15 000	15 000	15 000	0 %	0	0
Toimintatuotot	37 383	24 400	24 400	20 100	-18 %	0	0
Henkilöstökulut	-586 907	-612 423	-612 423	-599 322	-2 %	0	0
Palvelujen ostot	-40 219	-42 200	-42 200	-39 900	-5 %	0	0
Sisäiset palvelujen ostot	-57 851	-60 047	-60 047	-64 956	8 %	0	0
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-169 106	-178 950	-178 950	-178 750	0 %	0	0
Muut toimintakulut (ulk.)	-23 611	-21 600	-21 600	-25 200	17 %	0	0
Muut toimintakulut (sis.)	-275 133	-277 516	-277 516	-281 711	2 %	0	0
Toimintakulut	-1 152 828	-1 192 737	-1 192 737	-1 189 839	0 %	0	0
Toimintakate	-1 115 445	-1 168 337	-1 168 337	-1 169 739	0 %	0	0

Tavoitteet ja toimenpiteet

1. KESTÄVÄ KUNTATALOUS	
Tavoite	Toimenpide
Kiinnitämme huomiota resurssien tehokkaaseen käyttöön	Sitova: Kustannusseuranta Kirjastopalvelut järjestetään kustannustehokkaasti. Kirjastopalvelun kustannuksia verrataan muihin Pohjois-Savon keskisuuriin kuntiin.
2. HYVINVOINNIN VAHVISTAMINEN	
Tavoite	Toimenpide
Panostamme ilmasto- ja kiertotalousasioiden edistämiseen	Esinelainausta Kirjastoon hankitaan lisää arjen hyötyesineitä lainattavaksi.
3. LAADUKKAAT PALVELUT	
Tavoite	Toimenpide
Hyödynnämme digitaalisia ratkaisuja, etäyhteyksiä ja liikkuvia palvelupisteitä	Sitova: Verkkopalvelujen kehittäminen Siilinjärvi-sovelluksen kirjasto-osion kehittäminen, verkkokirjaston ja -sivujen kehittäminen, kirjastoautomaattien päivitysratkaisut
Panostamme asiakaskokemukseen, henkilöstön hyvinvointiin ja osaamiseen	Henkilöstökoulutus Henkilökunnan ammattitaitoa kehitetään osallistumalla yleisten kirjastojen yhteisiin täydennyskoulutuksiin, osallistuminen Kohan kehittämistyöryhmiin ja hallintoon sekä Finnan kehitystyö.
	Asiakastilojen uudistaminen Pääkirjastolla parannetaan asiakkaiden tarvetta hiljaiseen työskentelyyn liisaamalla hiljainen työtila.

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

Toiminnan kuvaus

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut tukee ja pyrkii vahvistamaan kaikenikäisten kuntalaisten osallisuutta, yhdistys-, yritys ja järjestötoimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä sekä tarjoaa kuntalaisille mahdollisuuden virikkeelliseen vapaa-aikaan ja monipuoliseen harrastustoimintaan. Yhteistyön avulla tuotetaan kustannustehokkaasti palveluja ja mahdollistetaan mm. tapahtumien järjestäminen. Yhdistysavustusten leikkaus ja ostopalvelujen vähentäminen synnyttävät pieniä säästöjä, mutta ne tulevat näkymään toimijakentällä ja vähenevässä tapahtumatuotannossa.

Yksikön henkilöstöresurssit huomioidaan entistä tarkemmin erilaisia toimintoja ja mm. nuorisotalojen aukioloaikoja suunniteltaessa. Nuorten vapaa-ajalla tehtävään jalkautuvaan, kohtaavaan työhön pyritään kouluttamaan vapaaehtoistoimijoita. Nuorten parissa työskentelevien ammattilaisverkostojen kehittäminen ja nuorisotyöllisten menetelmien juurruttaminen mm. koulu- ja oppilaitosympäristöön, tuovat pitkällä aikavälillä säästöjä ja kuntarajoja ylittävä etsivätyö/aluekoordinaatio tuloja. Yhteistyötä hyvinvointialueen sekä II-asteen toimijoiden kanssa jatketaan hanketyön, ehkäisevän päihdetyön, talo- ja etsivän nuorisotyön kautta.

Harjamäen sairaalamuseon toimintaa kehitetään ja palveluja tuotteistetaan, Kaikukortti ja Kulttuuriluotsi -toimintaa edistetään. Museoiden opastus- ja pääsymaksuja sekä Salmi-salin, nuorisotalojen ja kotiseututalon tilavuokria korotetaan ja tilojen käyttömaksut tulevat koskemaan kaikkia ikäryhmiä. Nuorisotyön kautta johdettu sisäkeittihallitoiminta loppuu viimeistään -29, jolloin vuokraosuus ja henkilöstömenot jäävät pois.

Avustuksia haetaan erilaisiin toimintoihin niin museoiden kuin nuorisotyön osalta. Digitaalisia palveluja kehitetään ja tehostetaan.

Keskeiset talouden muutokset

Tukien ja tulojen osuus kasvaa saatavien pitkäaikaisten hankeavustustukien, korotettujen tilavuokrien ja pääsymaksujen myötä. Henkilöstöresursseja keskitetään, toimintoja ja palvelutarjontaa tarvittaessa supistetaan esim. aukioloaikojen ja ilmaistapahtumien osalta. Tilapäisen henkilöstön ja sijaisten käyttöä sekä asiantuntijapalveluja vähennetään. Yhdistysten ja toimijoiden avustuksia leikataan (n. 6000 €).

Henkilöstöluvut 2026

Henkilöstö	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kokonaishenkilöstö	12	13	13	13	13
Vanhuuseläketapahtumat	0	0	0	0	2

Eläköityvien korvausrekrytoinnit	0	0	0	0	2
----------------------------------	---	---	---	---	---

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Tilaisuudet/nuoriso/koulunuoriso	746	628	620	620	600
Tilaisuudet / kulttuuri	27	22	20	20	20
Osanottajat/koulu- ja nuorisotalotyö	15471	15800	15500	15000	15000
Osanottajat/kulttuuritilaisuudet	3570	4200	3800	3800	3800
Nuorisotalotoimintaan osallistuvat/ilta	68	50	45	45	45
Etsivä- ja EPT-erityisnuorisotyö/kk	200	180	175	175	170

Talousarvio

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

	TP 2025	TA 2026	MB 2026	TA 2027	m%	TS 2028	TS 2029
Myyntituotot (ulk.)	265	1 000	1 000	2 500	150 %	0	0
Maksutuotot	4 105	4 200	4 200	5 600	33 %	0	0
Tuet ja avustukset	179 052	207 025	207 025	226 636	9 %	0	0
Vuokratuotot (ulk.)	11 151	7 320	7 320	10 000	37 %	0	0
Toimintatuotot	194 573	219 545	219 545	244 736	11 %	0	0
Henkilöstökulut	-611 906	-649 451	-649 451	-627 446	-3 %	0	0
Palvelujen ostot	-201 682	-224 335	-224 335	-200 959	-10 %	0	0
Sisäiset palvelujen ostot	-63 544	-61 067	-61 067	-65 374	7 %	0	0
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-41 833	-38 012	-38 012	-39 448	4 %	0	0
Avustukset	-28 578	-24 560	-24 560	-17 110	-30 %	0	0
Muut toimintakulut (ulk.)	-190 345	-207 072	-207 072	-205 775	-1 %	0	0
Muut toimintakulut (sis.)	-154 960	-156 382	-156 382	-159 240	2 %	0	0
Toimintakulut	-1 292 847	-1 360 879	-1 360 879	-1 315 353	-3 %	0	0
Toimintakate	-1 098 275	-1 141 334	-1 141 334	-1 070 617	-6 %	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	0	-10 167	-10 167	-20 333	100 %	0	0

Tavoitteet ja toimenpiteet

1. KESTÄVÄ KUNTATALOUS	
Tavoite	Toimenpide
Uudistamme yhdessä toimintatapojamme	Sitova: Palvelujen tarkastelu
Kiinnitämme huomiota resurssien tehokkaaseen käyttöön	Sitova: Toimintojen, tapahtumien ja sijaisresurssien supistaminen
2. HYVINVOINNIN VAHVISTAMINEN	
Tavoite	Toimenpide

Muodostamme turvallisen, viihtyisän ja esteettömän elinympäristön	Sitova: Tuemme osallisuutta ja toimimme kaikessa turvallisen tilan periaatteen mukaan
Rakennamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta vapaaehtoistyön arvostuksella	Tuemme yhdistys- ja toimijakenttää sekä vapaaehtoistyötä
Tarjoamme lapsille ja nuorille kokoontumispaikkoja ja harrastusmahdollisuuksia	Sitova: Tarjoamme lapsille ja nuorille kokoontumistiloja ja matalan kynnyksen harrastuskokeiluja
3. LAADUKKAAT PALVELUT	
Tavoite	Toimenpide
Hyödynnämme digitaalisia ratkaisuja, etäyhteyksiä ja liikkuvia palvelupisteitä	Sitova: Kehitämme digitaalisia järjestelmiä ja viestintää
Vahvistamme vetovoimaa kulttuurin, liikunnan ja tapahtumien avulla kaikille ikäryhmille	Sitova: Osallistamme kuntalaisia ja vahvistamme uudistuvaa yhteistyötä ja tapahtumatuotantoa
4. KASVU JA UUDISTUMINEN	
Tavoite	Toimenpide
Panostamme ikääntyvien hyvinvointiin ja aktiiviseen osallistumiseen, hyödyntäen heidän	Kehitämme Kaikukortti ja Kulttuuriluotsi -toimintaa

osaamistaan ja vapaaehtoistyötä	
---------------------------------	--

Liikuntapalvelut

Toiminnan kuvaus

Liikuntapalveluiden vastuualueeseen kuuluvat liikuntapaikkojen kunnossapito, liikunnanohjaus ja liikuntaneuvonnan palvelukokonaisuudet ja liikuntapaikkojen käytön hallinta ja organisointi. Liikuntapalveluihin sisältyvä vahtimestaripalvelu vastaa kunnan kaikkien koulu- ja harrastekiinteistöjen kulunvalvonnan käytännön tehtävistä.

Liikuntapalveluiden toiminta on keskeisessä osassa kuntalaisten hyvinvoinnin näkökulmasta. Kuntalaisille merkittävin kokonaisuus on laaja liikuntapaikkaverkosto, jonka kehittämisellä ja kunnossapidolla pyritään mahdollistamaan kuntalaisten omaehtoinen liikkuminen ja luomaan riittävät olosuhteet aktiiviselle urheiluseura ja järjestötoiminnalle.

Liikuntapaikkarakentamisen painopistealueena on ollut lähiliikunta- ja lähivirkistysalueiden kehittämisessä. Näitä on pystytty toteuttamaan erilaisilla hankeavuksilla ja kouluhankkeisiin liittyvillä lähiliikuntapaikkarakentamisilla. Vuoden 2027 aikana liikuntaolosuhteet tulevat parantumaan merkittävästi Saharan palloiluhallin valmistumisen myötä. Pesäpallon, jalkapallon ja yleisurheilun sisäharjoittelun mahdollistava palloiluhalli toteutetaan yksityisen osakeyhtiön rakennuttamana. Kunta vuokraa hallin päivävuorot sisäliikuntakaudella koulu, päiväkotia ja soveltavan liikunnan käyttöön.

Liikuntapalveluiden painopisteet on johdettu kuntastrategiasta. Kehittämisen tavoitteet ovat maltilliset, sillä liikuntapalveluiden talousarvio sisältää merkittäviä säästötoimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa strategisten tavoitteiden kanssa.

Keskeiset talouden muutokset

Liikuntapalveluiden menolisäykset:

- Henkilöstökulut (palkankorotukset) + 25 000 €
- Vuokratulot, palloiluhalli ja uudet koulut + 100 000 €

Säästötoimenpiteet vuodelle 2027

- Liikunnan toiminnan palveluiden ostot ja atk-palvelut, - 6 450 €
- Liikunta-avustukset, - 17 000 €
- Siilinlahden retkiluisteluradan ylläpidon lakkauttaminen, - 15 000 €
- Uimarantojen vähentäminen, luovutaan kuuden pienen uimapaikan ylläpidosta, - 3000 €
- Luistelukenttien vähentäminen, lakkautetaan kunnossapito viiden asuinalueen ja kolmen kyläkentän osalta, - 4 000 €

- Ei uusita kyläkenttien vuokrasopimuksia, - 1 800 €
- Lyhennetään jäälätujen kunnostuskautta, lakkautetaan Kevätön-Ystävyysmaja-Pöljän museonranta reitti, 1 500 €
- Lakkautetaan kaksi kuntorataa, - 3 000 €
- Lakkautuksesta saavutettava säästä energiakulutuksessa, - 2 000 €
- Lyhennetään koulu- ja päiväkotilatujen ylläpitokautta, - 2 000 €
- Lakkautetaan polttopuutoimitukset tulipaikoille, - 6 000 €
- Luovutaan VuoKu-talon vuokrauksesta ja Tanhulan kentänhuoltokorvauksesta, - 5 500 €

Säästöt yhteensä 67 250 €

Kuuslahden ja Pöljän kuntoratojen lakkauttaminen tuo säästöä myös investointimenoihin, kun lakkauttamisen seurauksena valaisimia ei tarvitse uusia. Arvioitu säästö 40 000 - 50 000 €. Kuntoratojen ja luistelukenttien lakkauttamiset aiheuttavat lakkauttamisvuonna tai seuraavana kuitenkin jonkin verran myös kuluja valaistusten ja sähköliittymien purkamisen seurauksena.

Tulojen kehitys

- Sisäliikuntatilojen vuokrien korotus yli 18-vuotiaille ja tilavuokrat alle 18-vuotiaiden käytölle 1.6.2027 alkaen, + 50 000 €
- Vuonna 2028 lisätuloja + 50 000 €

Henkilöstöluvut 2026

Henkilöstö	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kokonaishenkilöstö	10,66	10,66	11,33	11,33	11,33
Vanhuuseläketapahtumat	0	0	0	1	0
Eläköityvien korvausrekrytoinnit	0	0	1	0	0

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toteutuneet lähiliikuntapaikat/ulkoilureitit	1	1	1	1	1

Tilaisuudet (ryhmät+tapaukset)	788	900	900	900	900
Osallistujia	14923	14500	14500	14500	14500
Liikuntaneuvonnan (12 kk) asiakkaat	75	80	80	80	80

Talousarvio

Liikuntapalvelut

	TP 2025	TA 2026	MB 2026	TA 2027	m%	TS 2028	TS 2029
Myyntituotot (sis)	34 518	42 600	42 600	33 700	-21 %	0	0
Maksutuotot	0	4 000	4 000	5 000	25 %	0	0
Tuet ja avustukset	47 789	5 000	5 000	0	-100 %	0	0
Vuokratuotot (ulk.)	27 454	36 000	36 000	86 000	139 %	0	0
Muut toimintatuotot	230	0	0	0	0 %	0	0
Toimintatuotot	109 991	87 600	87 600	124 700	42 %	0	0
Henkilöstökulut	-557 739	-642 886	-642 886	-669 004	4 %	0	0
Palvelujen ostot	-401 031	-391 532	-391 532	-356 854	-9 %	0	0
Sisäiset palvelujen ostot	-77 929	-83 863	-83 863	-85 027	1 %	0	0
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-107 916	-102 150	-102 150	-98 860	-3 %	0	0
Avustukset	-51 157	-55 000	-55 000	-38 000	-31 %	0	0
Muut toimintakulut (ulk.)	-150 178	-208 914	-208 914	-312 278	49 %	0	0
Muut toimintakulut (sis.)	-453 043	-455 862	-455 862	-343 092	-25 %	0	0
Toimintakulut	-1 798 992	-1 940 207	-1 940 207	-1 903 114	-2 %	0	0
Toimintakate	-1 689 002	-1 852 607	-1 852 607	-1 778 414	-4 %	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-309 333	-321 156	-321 156	-326 576	2 %	0	0

Tavoitteet ja toimenpiteet

2. HYVINVOINNIN VAHVISTAMINEN	
Tavoite	Toimenpide

Muodostamme turvallisen, viihtyisän ja esteettömän elinympäristön	Sitova: Lähiliikuntapaikkojen ja lähivirkistysalueiden kehittäminen Koulupihojen lähiliikuntapaikkojen rakentaminen kouluhankkeiden yhteydessä. Liikuntaympäristöjen kehittäminen asuin- ja liikunta-alueiden osalta.
Tarjoamme lapsille ja nuorille kokoontumispaikkoja ja harrastusmahdollisuuksia	Sitova: Liikkumisen ja vapaa-ajanvieton ympäristöjen kehittäminen Omatoimisen liikkumisen ja vapaasti käytettävissä olevien liikkumisympäristöjen ja oleskelualueiden toteuttaminen.
3. LAADUKKAAT PALVELUT	
Tavoite	Toimenpide
Hyödynnämme digitaalisia ratkaisuja, etäyhteyksiä ja liikkuvia palvelupisteitä	Sitova: Sähköisen tilavarausjärjestelmän käyttöönotto liikunta-, harrastus ja kokoontumistilojen osalta Uusi järjestelmä mahdollistaa tilavarauksen (varaus, maksu, kulkuoikeus) osassa tiloistamme ja helpottaa yksittäisvarausten käyttöönottoa.
	Sitova: Avustusprosessi sähköisen asiointipalvelun kautta. Kaikkien avustusmuotojen e-lomakkeet käytössä.
Rakennamme positiivista kuntaimagoa	Verkkosivujen uudistaminen käyttäjäystävällisemmiksi Päivitämme verkkosivuja asiakasnäkökulma edellä. Päivitys parantaa myös Siilinjärvi sovelluksen käyttöä.